

załącznik do uchwały Nr XXIII/150/2008
Rady Gminy Piaski z dnia 29 sierpnia 2008r.

**PLAN ROZWOJU
LOKALNEGO
GMINY PIASKI
na lata
2008 – 2013**

1. WSTĘP I ZAŁOŻENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NA LATA 2008 - 2013

1.1 Cel PRL

Celem tego planu jest wyznaczenie długofalowych kierunków społeczno gospodarczego rozwoju gminy i sposobów ich realizacji. Plan ten uwzględnia nie tylko horyzont najbliższych lat, ale odnosi się do inicjatyw, które będą aktualne w następnym okresie programowania. Celem strategicznym Planu Rozwoju Lokalnego jest zapewnienie optymalnego rozwoju inicjatyw w wymiarze indywidualnym i zbiorowym (w sferze gospodarczej i społecznej), którego skutki mają być skierowane w pierwszej kolejności na tworzenie nowych miejsc pracy i zapewnienie jak najlepszych warunków życia jego mieszkańcom oraz poprawę stanu środowiska naturalnego. Cele Planu Rozwoju Lokalnego będą realizowane zarówno ze środków własnych gminy, jak i krajowych (ministerialnych, lub innych pochodzących z Urzędów Centralnych) i unijnych. Posiadanie Planu Rozwoju Lokalnego ma istotne znaczenie dla szans realizacji zrównoważonego rozwoju gminy. Dokument ten jest wynikiem procesu planowania strategicznego w gminie, podczas którego formułowane są długofalowe cele, ich struktura oraz współzależności, a także jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie. Wymaga, zatem przygotowania analizy hierarchii potrzeb i planowanych działań zmierzających do ich realizacji z uwzględnieniem sposobów finansowania. Plan Rozwoju Lokalnego stanowi istotną przesłankę pozytywnych, pożądaných zmian, ułatwiając władzy samorządowej podejmowanie decyzji, które są jasne dla wszystkich mieszkańców. W praktyce niemożliwe jest, bowiem pozyskanie środków finansowych z różnorodnych programów pomocowych Unii Europejskiej bez rzetelnego i jasnego zaprezentowania wizji rozwoju gminy. Dodatkowo dokument ten ułatwia tworzenie studium wykonalności dla inwestycji ujętych w programie, a jednocześnie pozwala na łatwiejsze zawiązywanie porozumień międzygminnych dla wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

1.2. Aktualizacja

Dokument choć zakłada plan rozwoju aż do roku 2013, musi być aktualizowany. Dzieje się tak dlatego, że pewne inwestycje znikają (np. brak pieniędzy na ich realizację, albo są już w toku) a kolejne chcą znaleźć swoje oczekiwane rozpoczęcie. Inwestycje żyją i należy każdego roku zastanowić się czy w przypadku zmian pewnych okoliczności należy dalej je wspierać czy może szukać innych rozwiązań. Zmian należy dokonywać w ostatnim kwartale roku, bo właśnie wtedy samorząd tworzy swój budżet na rok kolejny. Wpłynąć na propozycje, które należy wprowadzić do Planu Inwestycyjnego może właściwie każdy mieszkaniec. Musi być tylko zachowana jedna forma - pośrednictwa, czyli zwrócenia się do samorządu z propozycją, którą zgłoszą radni (np. właśnie na wniosek mieszkańca powiatu). To w mieszkańcach siła dokonywania możliwych korekt i nowych pomysłów, na które żaden samorząd nie może się obrazić.

1.3. Analiza i działania

Nie można dobrze zaplanować rozwoju nie analizując sytuacji pod względem demograficznym, gospodarczym i finansowym, dlatego też pierwsza część obejmuje opis sytuacji w gminie Piaski na przestrzeni lat 2002 – 2006. Pozwala to zaobserwować zjawiska i tendencje występujące w gminie w ciągu ostatnich lat. Proces tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego został zapoczątkowany w 2007 roku, a ukończony w 2008, dlatego też analiza kończy się na roku 2006, a opis inwestycyjny rozpoczyna się na roku 2008.

2. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Piaski

Charakterystyka stanu społeczno-gospodarczego gminy Piaski stanowi tło do rozważań ma temat wpływów i wydatków budżetów tych gmin w badanym okresie, a także jest podstawą do dalszych planów rozwoju lokalnego.

Charakterystyka gminy obejmuje następujące zagadnienia:

- 1) położenie i historię gminy,
- 2) sytuację demograficzno społeczną,
- 3) potencjał gospodarczy,
- 4) infrastrukturę społeczną i techniczną,
- 5) zatrudnienie i źródła utrzymania ludności,

6) środowisko naturalne i ochronę środowiska.

2.1. Położenie i historia gminy

Gmina wiejska Piaski położona jest w południowo-środkowej części województwa wielkopolskiego, w odległości około 70 km od dużego ośrodka, jakim jest Poznań. Wchodzi w skład powiatu gostyńskiego, który poza gminą Piaski obejmuje również, gminy miejsko-wiejskie: Borek Wielkopolski, Krobia, Pogorzela, Poniec, Gostyń oraz gminę wiejskie: Pępowo, co zostało zaprezentowane na rys.1.

Rys.1. Mapa administracyjna powiatu gostyńskiego

Źródło: http://www.zpp.pl/index.php?path=main/danetel&level=3&id_woj=5&id=322.

Gmina Piaski

Historia powstania Piasków¹ sięga XVII wieku, kiedy to kasztelan śremski Karol Koszutski z Pierzchnia herbu Leszczyce, kierując się chęcią zbudowania miasta na „piaszczystych” nieużytkach w 1773 roku zaczął stawiać pierwsze zabudowania. Ukoronowaniem tych działań było podpisanie przywileju lokacyjnego dla miasta prywatnego o nazwie Piaseczna Góra przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego 15 stycznia 1775 roku.

¹ Historia gminy opracowana na podstawie Informatora o gminie Piaski

W okresie zaboru pruskiego Piaseczna Góra otrzymała nazwę Sandberg. Po krótkiej przynależności do Księstwa Warszawskiego Piaseczna Góra ponownie znalazła się pod zaborami. W roku 1883 miasto zmieniło swój charakter miasta prywatnego i uzyskało większą samodzielność.

Okres II wojny światowej to czas licznych represji, zamknięto szkoły i kościoły, wprowadzono godzinę policyjną. Wyzwolenie miasta nastąpiło 27 stycznia 1945 roku.

Około roku 1840 podjęto decyzję o zmianie nazwy Piaskowa Góra na Piaski, dalszy ciąg znaczących zmian to utrata praw miejskich 28 maja 1934 roku.

Gmina Piaski położona jest w południowej części Niziny Wielkopolskiej, na zachodniej krawędzi Wysoczyzny Kaliskiej, w odległości około 70 km od Poznania. Obejmuje ona obszar 100,7 km² zamieszkały przez około 8300 osób w 26 miejscowościach (w 16 wsiach sołectwach).

Centrum administracyjne gminy stanowi miejscowość Piaski zamieszkała przez ponad 3000 mieszkańców. Gmina posiada dogodne warunki do transportu gdyż znajduje się przy drodze krajowej nr 12.

Gmina Piaski położona jest w przepięknym zakątku Wielkopolski. Charakteryzuje się wyjątkowym krajobrazem. Na nizinym terenie spotkać można niewielkie wzgórza morenowe, bogate w roślinność kompleksy leśne, a także urokliwe obszary nad rzeką Dąbrówką oraz doliną Obry. Brak uciążliwego przemysłu sprawia, że gmina Piaski jest czysta ekologicznie i atrakcyjna pod względem krajobrazowym. Jak w większości gmin Wielkopolskich, rolnictwo stanowi podstawę gospodarki. Większość obszaru stanowią tereny rolne i lasy.

2.2. Sytuacja demograficzno-społeczna

Gmina Piaski

Na terenie gminy Piaski w 2006 roku przebywało 8,3 tys. mieszkańców. Dane liczbowe dotyczące przebiegu zjawisk i procesów demograficznych przedstawiono w tab.1.

Tab.1. Struktura ludności gminy Piaski na podstawie wieku produkcyjnego w latach 2002-2006

Rok	Ludność			Urodzenia		Zgony		Przyrost naturalny	
	ogółem	mężczyzn	kobiet	ogółem	na 1000 mieszkańców w	ogółem	na 1000 mieszkańców	ogółem	na 1000 mieszkańców
2002	8 178	4 072	4 106	80	9,7	67	8,2	13	1,6
2003	8 229	4 103	4 126	87	10,5	68	8,2	19	2,3
2004	8 220	4 093	4 127	69	8,4	82	9,9	-13	-1,6
2005	8 277	4 111	4 166	88	10,6	63	7,6	25	3,0
2006	8 307	4 127	4 180	94	11,2	81	9,7	13	1,6

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

Analizując dane z lat 2002-2006 można stwierdzić, że ogólna liczba mieszkańców zwiększyła się o 129 osób, czego główną przyczyną były ruchy migracyjne². Na terenie gminy tylko w roku 2004 można zauważyć nieznaczny spadek liczby ludności, jednak w kolejnych latach następuje ponownie wzrost. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) na przełomie lat 2002-2006 utrzymywał się na stałym poziomie 101, co oznacza że liczba kobiet i mężczyzn była bardzo zbliżona. Ciekawy jest również wskaźnik przyrostu naturalnego, ponieważ w roku 2004 był on ujemny (liczba zgonów przekraczała liczbę urodzeń). W roku 2005 wskaźnik przyrostu naturalnego był natomiast najwyższy i wynosi 3 osoby na 100 mieszkańców. W gminie, podobnie jak w kraju, możemy zauważyć w ostatnich latach znaczący spadek przyrostu naturalnego, także coraz częściej spotyka się model rodziny 2+1.

W gminie Piaski w 2006 roku dominowało społeczeństwo młode, prawie 36% ludności stanowiła grupa wiekowa do 24 roku. Można stwierdzić, że młodzi ludzie chętnie zostają w gminie, gdyż na przełomie lat 2002-2006 nie są widoczne duże zmiany liczby ludności. Prognoza demograficzna, opracowana w 1999 roku w oparciu o dotychczasowe trendy w rozwoju ludności w gminie Piaski oraz na podstawie prognoz GUS zakładała, że w roku 2015 liczba ludności gminy wyniesie 8 250 osób, tymczasem już w 2005 roku wynosiła 8 277 osób (tab.2.). Udało się to dzięki przygotowaniu korzystnych warunków do podejmowania działalności gospodarczej oraz osiedlania się.

Analizę struktury ludności gminy w oparciu o kategorie wieku przedstawiono w tab.2.

²Bank dane regionalnych GUS.

Tab.2. Struktura ludności gminy Piaski według wieku w latach 2002-2006

Rok	Ludność							
	Ogółem		Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
2002	8 178	100,0	2 253	27,5	4 773	58,4	1 152	14,1
2003	8 229	100,0	2 189	26,6	4 899	59,4	1 151	14,0
2004	8 220	100,0	2 113	25,7	4 964	60,4	1 143	13,9
2005	8 277	100,0	2 057	24,9	5 085	61,4	1 135	13,7
2006	8 307	100,0	2 012	24,2	5 161	62,1	1 134	13,7

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

Gminę charakteryzuje stosunkowo wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym. W roku 2006 ponad 62% ludności znajdowało się w tej grupie wiekowej. W omawianym okresie nastąpił spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, z prawie 27,5% w roku 2002 do prawie 24,2% w roku 2006. Zmiany te znacząco wpływają na rynek pracy. Można zatem stwierdzić, że potencjał Gminy Piaski pod względem ludności jest stosunkowo duży.

2.3. Potencjał gospodarczy

Bogate otoczenie około biznesowe, filie banków, rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna wpływa na atrakcyjność gminy Piaski oraz na przedsiębiorczość jej mieszkańców. Stąd też liczba podmiotów gospodarczych w gminie Piaski systematycznie wzrasta.

Gmina Piaski

Na terenie gminy Piaski działało w 2006 roku 552 podmioty gospodarcze, co świadczy o dużym zróżnicowaniu prowadzonej działalności. Główną grupę stanowi handel detaliczny oraz hurtowy branży spożywczej i przemysłowej. Dobrze rozwijają się także szeroko rozumiane usługi ogólnobudowlane oraz warsztaty ślusarskie produkujące zarówno na rynek światowy, jak i na eksport. Od roku 2002 liczba podmiotów gospodarczych systematycznie wzrasta. Liczba podmiotów gospodarczych i jej podział ze względu na własność została zaprezentowana w tab.3. i na rys.2.

Tab.3. Podmioty gospodarcze według własności w gminie Piaski w latach 2002-2006

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
Podmioty gospodarcze ogółem	487	515	521	525	552
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	20	33	32	32	34
Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	467	482	489	493	518

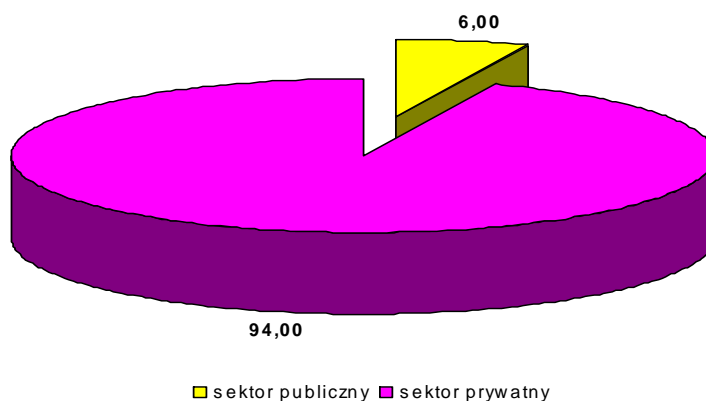
Źródło: Opracowanie własne na podstawie banku danych regionalnych GUS.

Do najważniejszych podmiotów gminy Piaski należą:

- 1) PPHU „Simet” S.A,
- 2) Przedsiębiorstwo „Kaczmarek – 2” Sp. z o.o.,
- 3) Hodowla Roślin Sp. z o.o. w Szelejewie,
- 4) Nadleśnictwo Piaski,
- 5) Międzygminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji Wiejskiej w Strzelcach Wielkich,
- 6) AUTO-ABC Sp. z o.o. Piaski.

Z powodzeniem działa też kilka zakładów rzemieślniczych i placówek handlowych.

Rys.2. Struktura podmiotów gospodarczych według własności w gminie Piaski w 2006 r.

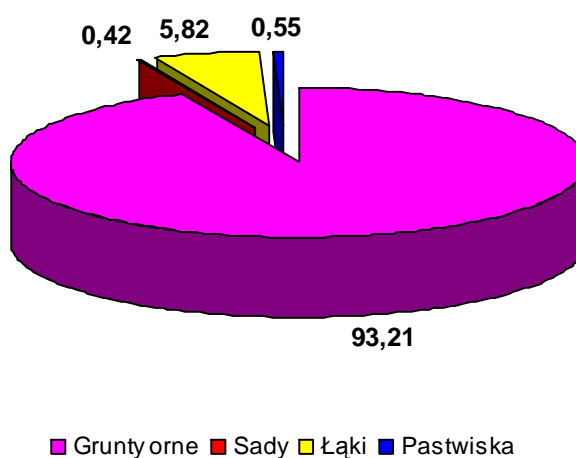

Źródło: Opracowanie własne na podstawie banku danych regionalnych GUS

Piaski są gminą rolniczą, w której użytki rolne zajmują 78% jej powierzchni. Stąd tak duża liczba indywidualnych gospodarstw rolnych oraz gospodarstw w formie spółek

prawa handlowego. Uprawia się głównie zboża, rzepak, buraki cukrowe. Wyniki gospodarcze w rolnictwie stawiają gminę w rzędzie najwydajniejszych i najnowocześniejszych w kraju. Największy udział w użytkach rolnych ogółem zajmują grunty rolne z udziałem 93,21 %. Sytuacja ta powoduje, że rolnictwo jest jedną z dominujących gałęzi w gminie. Struktura użytków rolnych w 2005 roku została zaprezentowana na rys.3.

Rys.3. Struktura użytków rolnych w gminie Piaski w 2005 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie banku danych regionalnych GUS

2.4. Infrastruktura społeczna i techniczna

Gmina Piaski

Szkolnictwo

Na terenie gminy Piaski działają trzy zespoły szkół: w Piaskach, Bodzewie i Szelejewie. W każdym z zespołów mieści się zarówno szkoła podstawowa, jak i gimnazjum. Łącznie do tych placówek uczęszcza około 1250 uczniów. Prawdziwą dumą mieszkańców gminy jest obszerny i funkcjonalny budynek szkoły w Piaskach, oddany do użytku w 1999 roku. Tuż obok powstała nowoczesna hala sportowa.

W gminie funkcjonuje Przedszkole Samorządowe w Piaskach z dwiema filiami: w Szelejewie i Strzelcach Wielkich. Obejmuje ono opiekę ponad 120 najmłodszych mieszkańców gminy. Szkolnictwo ponadgimnazjalne reprezentuje Zespół Szkół

Rolniczych w Grabonogu, Zasadniczej Szkole Rolniczej, Liceum Ekonomiczne, a także Wieczorowe Technikum Mechanizacji Rolnictwa.

Kultura i sport

Działalność kulturalną w gminie prowadzą przede wszystkim: Gminny Ośrodek Kultury w Piaskach oraz trzy biblioteki. W większości wsi sołeckich są też świetlice wiejskie, które proponują różne formy aktywności kulturalnej. Do największych przedsięwzięć kulturalnych w gminie należą Festiwal Muzyki Oratoryjnej na Świętej Górze MUSICA SACROMONTANA i Ogólnopolski Bieg im. Błogosławionego Edmunda Bojanowskiego. Z imprez lokalnych na wyróżnienie zasługują coroczne Dni Piasków, wzbogacone ostatnio o Turniej Wsi i znaną już w kraju imprezę o nazwie „Rzut Laczkiem”. Ciekawym miejscem w gminie jest też Muzeum im. Edmunda Bojanowskiego w Grabonogu. Zgromadzono tam dziesiątki cennych zabytków i dokumentów sprzed lat. Muzeum znajduje się w zabytkowym XVIII-wiecznym dworcu.

Sport w gminie to przede wszystkim trzy kluby sportowe. Dwa z nich: LKS Korona Piaski i LKS Wielkopolanka w Szelejewie, zajmują się piłką nożną, a LKS w Bodzewie tenisem stołowym. Wszystkie zespoły i sekcje odnoszą wiele sukcesów na arenach sportowych województwa i kraju. Sport w gminie rozwijają też wszystkie placówki oświatowe oraz stowarzyszenia działające na terenie gminy typu UKS i LZS

Infrastruktura techniczna

Gmina Piaski posiada bogatą infrastrukturę techniczną, wszystkie z 16 miejscowości sołeckich są w pełni wyposażone w sieć wodociągową. Sieć gazowa niskiego i średniego ciśnienia składa się z ok. 80 km gazociągów rozdzielczych i obejmuje swym zasięgiem całą gminę, zapewniając możliwość wykorzystania gazu na potrzeby komunalne i grzewcze. Przez teren gminy przebiegają również gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia. Trzy centrale telefoniczne połączone przewodami światłowodowymi i prawie w 100% okablowana sieć telekomunikacyjna zapewniają wysoką jakość usług telekomunikacyjnych i ich powszechną dostępność.

W gminie Piaski działa składowisko odpadów komunalnych. Prowadzone są prace zmierzające do wyposażenia gminy Piaski w sieć kanalizacji sanitarnej. W chwili obecnej wieś gminna Piaski wyposażona jest w 80% w sieć kanalizacji odprowadzającą ścieki do oczyszczalni w Gostyniu. W system odprowadzania i oczyszczania ścieków oparty na oczyszczalni typu „Bioblok” wyposażona jest również częściowo wieś Szelejewo Drugie i

Stefanowo. W najbliższym czasie do sieci kanalizacji w Piaskach podłączona zostanie wieś Drzeczewo Drugie.

2.5. Zatrudnienie i źródła utrzymania ludności

Gmina Piaski

Gminę Piaski charakteryzuje niska stopa bezrobocia. Z roku na rok udział ludności pracującej w ogólnej liczbie mieszkańców systematycznie wzrasta. Władze gminy Piaski dokładają wszelkich starań, aby zmniejszyć bezrobocie na swoich terenach. Oferują swoim mieszkańcom szeroki program pomocy w szukaniu pracy i zdobywaniu doświadczenia. Pomoc w tym zakresie niesie także Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego. Spadek liczby osób pracujących odnotowano tylko w 2005 roku ale już rok później liczba ta doszła do 1 314 osób. Mimo, że udział ludności pracującej w ludności ogółem w gminie jest nieduży (15,8 %), gminę Piaski cechuje niska stopa bezrobocia, która w roku 2006 wyniosła 6,9%. Udział mężczyzn pracujących w ogólnej liczbie ludności pracującej wynosi w 2006 roku, około 60%, co spowodowane może być tym, że wiele kobiet, jako swoją pracę traktuje zajmowanie się gospodarstwem domowym i nie szuka już zatrudnienia w innych miejscach.

Mimo, że Piaski są gminą rolniczą, to największa część ludności pracuje w sektorze przemysłowym, znaczący odsetek zajmuje sektor usług, natomiast najmniejsza liczba ludności pracuje w dziale rolniczym. W sektorach tych przeważają firmy i przedsiębiorstwa prywatne, tylko niewielka część to jednostki publiczne.

Tab.4. Pracujący według płci w gminie Piaski w latach 2002-2006

Rok	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet
2002	1 170	720	450
2003	1 242	779	463
2004	1 315	792	523
2005	1 270	781	489
2006	1 314	784	530

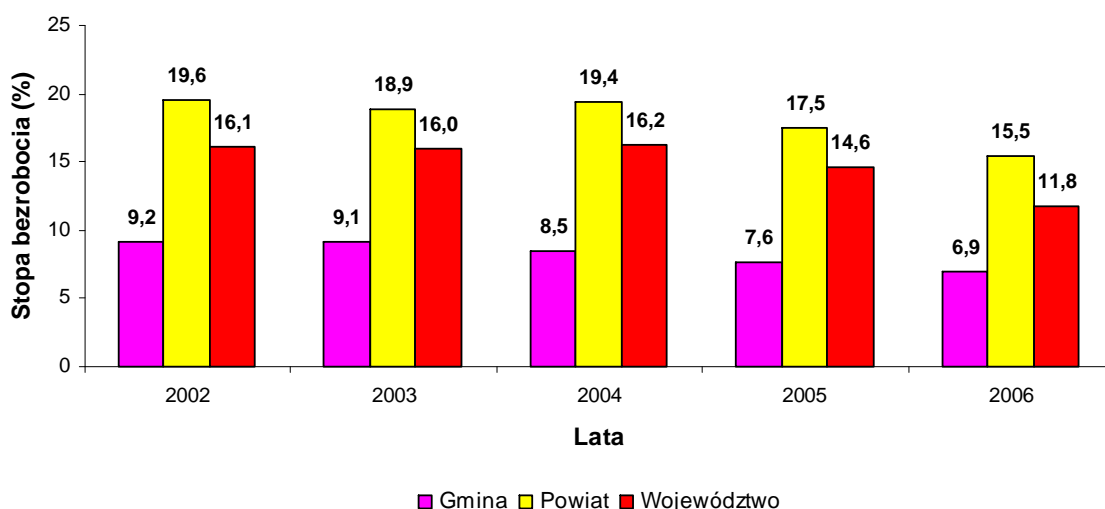
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Piaski kształtowała się na poziomie 752 w 2003, a w 2006 roku 578. Liczba ta w kolejnych latach systematycznie spadała. Wskaźnik

bezrobocia rejestrowanego spadł w omawianych latach z 9,2% w roku 2002, do 6,9% w roku 2006. Największa liczba bezrobotnych to ludzie w grupie wiekowej 19-35 roku życia. Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe stwierdzono, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczo zawodowym i podstawowym. Sytuację tę przedstawiono na rysunku 5.

W gminie Piaski w roku 2002 na ponad 8 100 mieszkańców, aż 67 % utrzymywało się z pracy najemnej, pracy na rachunek własny lub dochodu z najmu. Dla pozostałej części mieszkańców to renty i emerytury były głównym źródłem dochodu. W gminie Piaski znaczącą część rent i emerytur pobierają kobiety.

Rys.4. Stopa bezrobocia w gminie Piaski na tle powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych uzyskanych w PUP w Gostyniu.

2.6. Środowisko naturalne i ochrona środowiska

Gmina Piaski

Gmina Piaski położona jest w przepięknym zakątku Wielkopolski. Charakteryzuje się ciekawym krajobrazem, gdzie na nizinym terenie spotkać można niewielkie wzgórza morenowe, bogate w roślinność kompleksy leśne a także urokliwe obszary nad rzeką Dąbrówką oraz doliną Obry. Gminę charakteryzują również dobrze utrzymane drogi, łączące wszystkie miejscowości, pozwalające dojechać do ciekawych zakątków regionu.

Gmina Piaski położona jest na styku dwóch prowincji. Część północna leży na Pojezierzu Południowobałtyckim, część południowa natomiast należy do Nizin Środkowopolskich. Ukształtowanie powierzchni terenu jest zróżnicowane jedynie w północnej i zachodniej części gminy. Powierzchnia wysoczyzny morenowej rozcięta jest przez pradolinę Obry i Kani z całym systemem dolin bocznych.

Warunki glebowe gminy są mało zróżnicowane. W podłożu obszarów wysoczyznowych, dominujących w krajobrazie gminy, powszechnie występują gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, jedynie lokalnie przykryte warstwą osadów.

Warunki glebowe należy uznać za dobre. Przeważają grunty dobrej i średniej jakości. Grunty orne zajmują $\frac{3}{4}$ ogólnej powierzchni gminy.

Świat zwierząt gminy Piaski jest charakterystyczny dla nizinnych obszarów kraju. W lasach występują jelenie, dziki, daniela i sarny, lisy, borsuki i kuny. Na terenach polnych coraz rzadziej występują zające oraz ptactwo łowne. W dolinach Obry, Kani i Dąbrówki gniazdują liczne gatunki ptaków chronionych: bocian biały, łabędź niemy, czapla siwa, itp. Gmina jest obszarem mało zasobnym w surowce mineralne. Głównym surowcem jest kruszywo naturalne (piaski, żwiry). Samorząd przywiązuje ogromną wagę do ochrony środowiska. Przed trzynastu laty oddano do użytku kolektor ściekowy Piaski-Gostyń, a osiem lat temu wysypisko odpadów komunalnych. Za tę inwestycję gmina otrzymała nagrodę Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska.

3. Źródła dochodów gminy Piaski w latach 2002 – 2006

Samorząd terytorialny może realizować swoje zadania tylko wówczas, gdy zostanie wyposażony w odpowiednie źródła finansowania. Udział szczególnych źródeł w strukturze dochodów może być wyznacznikiem pozycji samorządu terytorialnego w państwie, ma także istotny wpływ na sposób sporządzania planu budżetowego.

3.1. Wielkość i struktura dochodów gminy

System dochodów jednostek samorządu terytorialnego w Polsce ma charakter mieszany, który polega na doborze odpowiednich źródeł dochodów samorządowych, charakterystycznych dla systemu zdecentralizowanego i scentralizowanego. Gminy dysponują dochodami własnymi, które wspierane są dochodami transferowymi

występującymi w formie dotacji i subwencji, a także wpływami z tytułu udziałów gmin we wpływach stanowiących dochód budżetu państwa. Władze samorządowe mogą korzystać z dochodów zwrotnych: pożyczek obligacji, kredytów, a także dochodów o charakterze uznaniowym i nieperiodycznym np.: darowizn, spadków, zapisów, kar, grzywien

Charakter i zróżnicowanie gminy bezpośrednio wpływa na jej sytuację finansową, co można zaobserwować analizując wielkość budżetu gminy. Charakterystyka źródeł dochodów i wydatków gminy ma na celu zaprezentowanie finansowej strony działalności gminy. Strukturę ekonomiczną dochodów budżetowych tworzą dochody gminy Piaski ujęte według różnych kryteriów.

Tab.5. Wartość i dynamika dochodów gminy Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Dochody ogółem (w tys.zł)	Dynamika dochodów ogółem 2002=100 (w%)
Piaski	2002	12 012,97	100,00
	2003	12 058,76	100,38
	2004	13 471,31	112,14
	2005	15 245,26	126,91
	2006	17 496,19	145,64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych GUS w Poznaniu.

Gminę charakteryzował ciągły wzrost dochodów. Uwidoczniły się tu pozytywne skutki podwyższenia udziału gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku akcyzowego od paliw silnikowych. Kolejnym czynnikiem egzogenicznym, wpływającym na ciągły wzrost dochodów było zwiększenie od 1 stycznia 2001 roku części oświatowej subwencji ogólnej, w związku z przeprowadzoną reformą systemu wynagrodzeń w oświacie.

Jednostki samorządu terytorialnego zarówno w Polsce, jak i na całym świecie, nie są w stanie osiągnąć samowystarczalności finansowej. W związku z tym nastąpił podział narzędzi gromadzenia dochodów gminy na dwie zasadnicze grupy: dochody własne, czyli lokalne i dochody obce, czyli pozalokalne.

Udział poszczególnych dochodów według źródła pochodzenia w całkowitych rocznych dochodach osiągniętych przez gminę zaprezentowano w **tab.6 i na rys.5** Z danych przedstawionych w **tab.6** wynika, że przez cały badany okres zarówno dochody własne, jak i dochody obce w analizowanym okresie wzrastały. Z zestawienia wynika, że w gminie Piaski dochody obce stanowią dominującą pozycję.

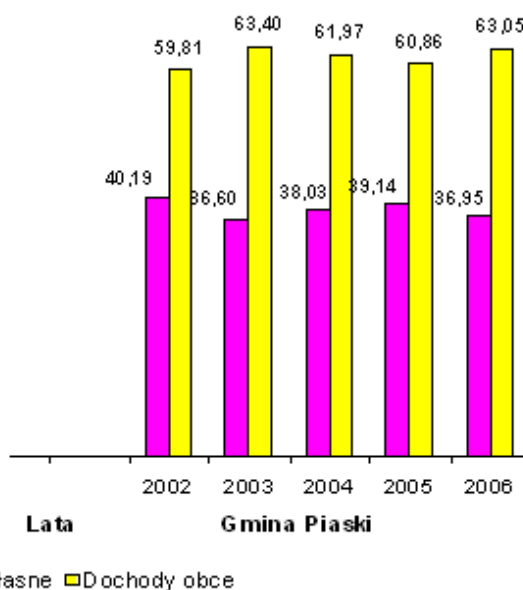
Tab.6. Wartość dochodów i ich struktura według źródeł pochodzenia w gminie Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Dochody ogółem	Dochody własne		Dochody obce	
		w tys.zł	w tys.zł	w %	w tys.zł	w %
Piaski	2002	1 2012,97	4 828,37	40,19	7 184,60	59,81
	2003	1 2058,76	4 413,56	36,60	7 645,20	63,40
	2004	1 3471,31	5 122,51	38,03	8 348,80	61,97
	2005	1 5245,26	5 966,76	39,14	9 278,50	60,86
	2006	1 7496,19	6 465,07	36,95	11 031,12	63,05

Źródło: Dane udostępnione przez GUS w Poznaniu.

W gminie Piaski udział dochodów własnych w dochodach ogółem w badanym okresie kształtował się na poziomie około 40% całkowitych dochodów, osiągając w 2002 roku około 5 mln zł, a w 2006 roku ponad 6 mln zł. W omawianych latach nastąpił spadek udziału dochodów własnych w całkowitym dochodzie gminy z 40% w 2002 roku, do 37% w 2006 roku. Sytuacja ta spowodowana była przede wszystkim spadkiem udziału dochodów podatkowych i opłat oraz dochodów majątkowych. Udział dochodów obcych w omawianych latach mieścił się w przedziale 60-63% w dochodach ogółem, co stanowiło wysoki odsetek całkowitych dochodów rocznych gminy. Ciągły wzrost udziału dochodów obcych w badanym okresie związany był przede wszystkim ze wzrostem udziałów dotacji celowych oraz subwencji ogólnej.

Rys.5 Struktura dochodów według źródła pochodzenia w gminie Piaski w latach 2002-2006 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z tabeli. 6.

3.2. Dochody własne

Dochody własne (wewnętrzne) są trwale związane z budżetem gminy. Wynika to z faktu, że są to źródła dające możliwość prowadzenia samodzielnej polityki finansowej, a więc samodzielnego kształtowania zdolności kredytowej. Wzrost udziałów dochodów własnych świadczy o umocnieniu się struktur samorządowych.

Dochody własne można dzielić według wielu kryteriów. Najistotniejszym z nich jest kryterium rodzajów dochodów. Dochody te można podzielić na *sensu stricte i sensu largo*. Dochód *sensu stricte* obejmuje przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Dochód *sensu largo* natomiast obejmuje te dochody, które pochodzą ze sprzedaży lub dzierżawy majątku gminy, dochody z kapitałów, wpływy z dywidend oraz nadwyżki przedsiębiorstw komunalnych, instytucji pobierających opłaty za usługi.

Udział poszczególnych dochodów własnych według rodzajów w dochodach ogółem został zamieszczony w **tab.7**. Z zestawienia tego wynika, iż największy udział w dochodach własnych gmin w badanym okresie miały dochody podatkowe i opłaty. Dochody z tego tytułu w gminie Piaski stanowiły około 45-50% dochodów wewnętrznych. Wynika stąd, że podstawą finansowania zadań własnych gminy były dochody pozyskiwane z podatków i opłat lokalnych.

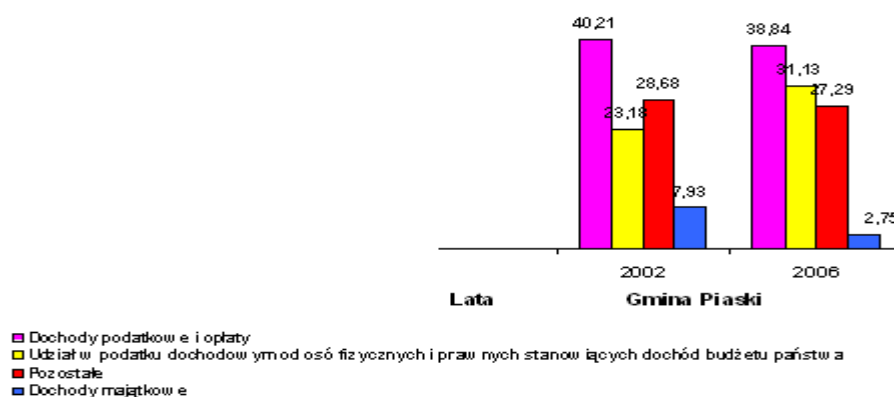
Tab.7. Wartość i struktura dochodów własnych gminy Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Dochody własne ogółem			Dochody podatkowe i opłaty		Dochody majątkowe		Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych stanowiących dochód budżetu państwa		Pozostałe dochody własne		Dynamika dochodu własnego ogółem 2002=100
		w tys. zł	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w %		
Piaski	2002	4 828,37	1 941,58	40,21	382,77	7,93	1 119,03	23,18	1 385,01	28,68	100,00		
	2003	4 413,56	1 932,29	43,78	167,86	3,80	1 159,99	26,28	1 153,81	26,14	91,41		
	2004	5 122,51	2 330,68	45,50	116,04	2,27	1 414,65	27,62	1 261,14	24,62	106,09		
	2005	5 966,76	2 816,69	47,21	121,30	2,03	1 673,14	28,04	1 355,63	22,72	123,58		
	2006	6 465,07	2 510,74	38,84	177,60	2,75	2 012,70	31,13	1 764,04	27,29	133,90		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

W gminie Piaski dochody z podatków i opłat kształtowały się na poziomie około 40% całkowitych dochodów wewnętrznych, osiągając w 2002 roku 1,9 mln. zł, a w 2006 roku 2,5 mln. zł. Udział podatków i opłat w całkowitym dochodzie własnym gminy wyniósł w 2002 roku 40%, a w 2006 roku odnotowano spadek do 38%. Istotne znaczenie w dochodach własnych ogółem miały także udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych kształtowały się w granicach 23-31%, najwyższy odnotowano w 2006 roku i wyniósł 31%.

Rys.6. Struktura dochodów według źródła pochodzenia w gminie Piaski w 2002 i 2006 roku (w %)

Źródła: Opracowanie własne na podstawie tab.7.

Dochody majątkowe gmin stanowiły znikomy odsetek całkowitych dochodów wewnętrznych. Stosunkowo niewielki udział dochodów majątkowych świadczył o małych zasobach majątkowych, którymi dysponowały gminy. W omawianych latach w gminie Piaski nastąpił dość znaczący spadek tzn. z 8% w 2002 roku do 3% w 2006 roku. Do pozostałych dochodów własnych gminy należą m.in. wpływy z różnego rodzaju usług, których udział w gminie Piaski kształtował się na poziomie około 8% w 2002 roku i wzrósł do 18% w 2006 roku, czyli miał dość duże znaczenie w dochodach własnych ogółem.

Dochody podatkowe i majątkowe

Jak wykazano wcześniej w gminie Piaski największy udział w dochodach ogółem mają dochody z podatków i opłat lokalnych.

Istotnym elementem dochodów wewnętrznych są podatki i opłaty lokalne uiszczane przez osoby fizyczne oraz osoby prawne. W gminie Piaski udział wpływów od osób fizycznych kształtował się na poziomie 55-60% dochodów podatkowych ogółem. W badanym okresie w gminie Piaski nastąpił ich wzrost z 60% w 2002 roku do 63% w 2006 roku.

Tab.8. Struktura dochodów podatkowych gminy Piaski w latach 2002-2006 (w %)

Rodzaj dochodu gminy	Piaski				
	2002	2003	2004	2005	2006
Wpływy z podatków i opłat lokalnych od osób prawnych	38,27	38,06	97,38*	40,63	34,81
Wpływy z podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	60,10	59,29		57,05	62,70
Wpływy z innych opłat stanowiących dochód jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	-	-	-	1,93	2,41
Pozostałe dochody podatkowe i opłaty	1,63	2,65	2,62	0,40	0,08

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

*W gminie Piaski w roku 2004 wpływy z podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych i prawnych są wykazane łącznie.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych od osób prawnych charakteryzowała odwrotna sytuacja, odnotowano 4% spadek udziałów (z 38% w 2002 roku do 34% w 2006 roku).

Niewielkie znaczenie w strukturze dochodów z podatków i opłat miały: opłaty stanowiące dochód jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw oraz pozostałe dochody podatkowe i opłaty. W obu badanych gminach spadło znaczenie dochodów z tytułu innych opłat. W latach 2002-2006 udział wyżej wymienionego dochodu w dochodach podatkowych ogółem kształtował się na bardzo niskim poziomie nie przekraczającym w gminie Piaski 3%.

Szczegółowa struktura wpływów do budżetu badanych gmin z podatków i opłat od osób fizycznych oraz prawnych zaprezentowana została w tab.9. Największy udział w strukturze dochodów podatkowych miały dochody z podatku od nieruchomości. Wzrósł on nieznacznie i w gminie Piaski wyniósł około 62%. Podatek ten stanowi, zatem najistotniejsze źródło dochodów gmin. Jego wzrost wiąże się przede wszystkim z objęciem obowiązkiem podatkowym nowych podatników. Coraz większa część społeczeństwa wykupuje także mieszkania komunalne i działki budowlane od gmin, co również znacząco wpływa na podatek od nieruchomości.

Tab.9. Struktura wpływów budżetu gminy Piaski z tytułu podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych oraz prawnych w latach 2002-2006 (w %)

Gmina	Rok	Podatek od nieruchomości	Podatek rolny	Podatek leśny	Podatek od środków transportu	Podatek od czynności cywilnoprawnych	Pozostałe
Piaski	2002	61,56	27,69	0,66	4,40	3,59	2,10
	2003	62,85	27,28	0,81	4,77	0,07	4,22
	2004	61,49	22,97	0,63	4,47	4,44	6,00
	2005	51,82	20,53	0,60	3,90	18,27	4,88
	2006	62,43	22,68	0,73	4,65	4,09	5,43

Zródło: Opracowanie własne

Istotnym elementem był również podatek rolny. Udział podatku rolnego w gminie Piaski osiągnął 28% w 2002 roku. W kolejnych latach wykazał tendencje spadkową i w 2006 roku wyniósł 23%. Dość duży udział podatku rolnego w gminie Piaski potwierdza rolniczy charakter gminy.

Podatek od środków transportu miał małe znaczenie i przez cały badany okres kształtował się na poziomie 4% w gminie. Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych, w gminie Piaski udział tych wpływów był znaczący i w 2005 roku wyniósł 18%.

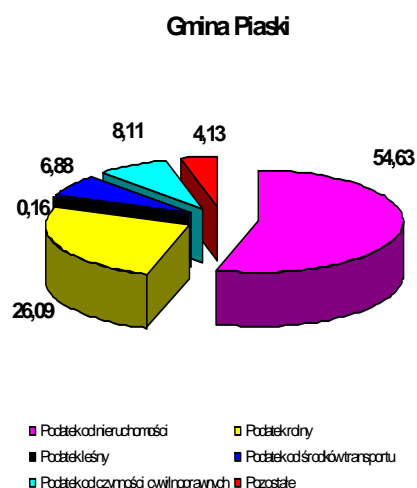
Szczegółową strukturę wpływów z podatków i opłat od osób fizycznych w gminie Piaski w 2006 roku prezentuje rys.7. Największy udział w strukturze wpływów z podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych miały dochody z podatku od nieruchomości. W obu gminach przewyższały one wpływy z pozostałych podatków.

Istotne znaczenie miał również podatek rolny, którego udział w dochodach gminy Piaski przekraczał 26% (spowodowane jest to faktem, iż gmina Piaski jest gminą typowo rolniczą, gdzie znaczna część ludności utrzymuje się z rolnictwa)

Wpływ z tytułu podatków od środków transportu kształtował się na poziomie 8% w gminie Piaski. W badanych gminach istotne znaczenie miał również wpływ z podatku

od czynności cywilnoprawnych. Najmniejsze znaczenie w podatkach i opłatach od osób fizycznych miał natomiast podatek leśny, którego udział nie przekroczył 1%.

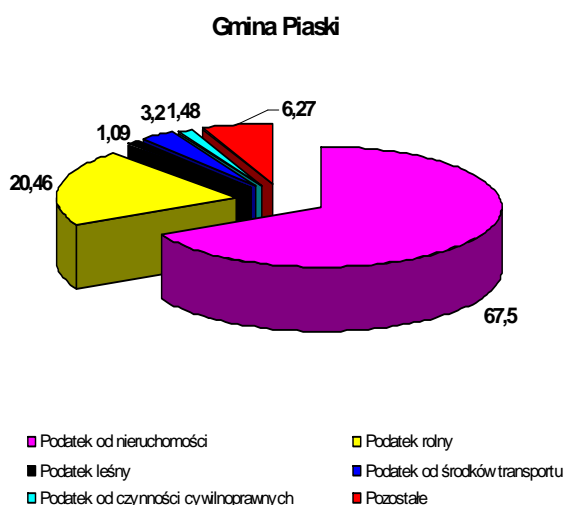
Rys.7. Struktura wpływów do budżetu gminy Piaski z podatków i opłat od osób fizycznych w 2006 roku (%)

Źródło: Opracowanie własne

Zupełnie inną strukturę miały wpływy z podatków i opłat od osób prawnych. Największe znaczenie miał podatek od nieruchomości i kształtuje się on na poziomie 68%, dość duże znaczenie miał także podatek rolny (20%), gdyż na terenie tej gminy znajduje się kilka znaczących zakładów, których działalność związana jest z rolnictwem m.in. Hodowla Roślin Sp. z o.o. w Szelejewie. Pozostałe podatki mają bardzo małe znaczenie w podatkach lokalnych ogółem.

Rys.8. Struktura wpływów do budżetu gminy Piaski z podatków i opłat od osób prawnych w 2006 roku (%)

Źródło: Opracowanie własne

Dochody majątkowe są kolejnym elementem dochodów własnych gmin. Jest to grupa dochodów, na które gminy mają największy wpływ, co przejawia się przede wszystkim w możliwości ustalania rodzajów i wysokości tych dochodów. Są to dochody uzyskane przede wszystkim z tytułu sprzedaży, wynajmu czy dzierżawy obiektów, urządzeń i nieruchomości, których dana gmina jest właścicielem. Obejmują one wszelkie wpływy z majątku lokalnego m.in. opłaty za korzystanie z infrastruktury społecznej i komunalnej.

Dochody majątkowe gminy Piaski stanowiły znikomy odsetek całkowitych dochodów wewnętrznych, co świadczyło o niskiej własności majątkowej gmin. W gminie Piaski natomiast udział dochodów majątkowych spadł z 8% w 2002 roku do 3% w 2006 roku.

Tab.10. Dochody majątkowe budżetu gminy Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Dochody własne ogółem	Dochody majątkowe	
		w tys. zł	w tys.zł	w %
Piaski	2002	4 828,37	382,77	7,93
	2003	4 413,56	167,86	3,80
	2004	5 122,51	116,04	2,27
	2005	5 966,76	121,30	2,03
	2006	6 465,07	177,60	2,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS w Poznaniu.

3.2.1 Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

Na wielkość udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa składają się dwie pozycje: podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek dochodowy od osób prawnych. Są one bardzo ważnym źródłem dochodów samorządu lokalnego. Wielkość wpływów do budżetu gminy podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych uzależniona jest od wysokości wpłat, jakie podatnicy zlokalizowani na obszarze gminy wnoszą do budżetu państwa w każdym kolejnym roku budżetowym. Występują reguły zgodnie z zaleceniami Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, iż najlepszymi źródłami dochodów są: podatek dochodowy i podatek od zysków, gdyż podatek od nieruchomości nie jest w stanie zapewnić dostatecznych wpływów. Regułą jest również to, iż podatek lokalny i udziały w podatkach państwowych powinny pokrywać połowę wydatków lokalnych.

Szczegółową strukturę udziałów budżetowych w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa zaprezentowano w **tab. 11**. Jak wcześniej wskazano, jednym z elementów dochodów zewnętrznych gmin jest udział we wpływach do budżetu państwa z tytułu podatku od osób fizycznych. Nawiązując do danych zawartych wcześniej, należy wskazać na zjawisko zwiększania się dochodów gminy z tego tytułu. Przyczyn należy upatrywać w zmniejszającym się w gminie Piaski bezrobociu.

Tab.11. Wielkość udziałów we wpływach budżetu państwa w gminie Piaski w latach 2002-2006 (w tys. zł)

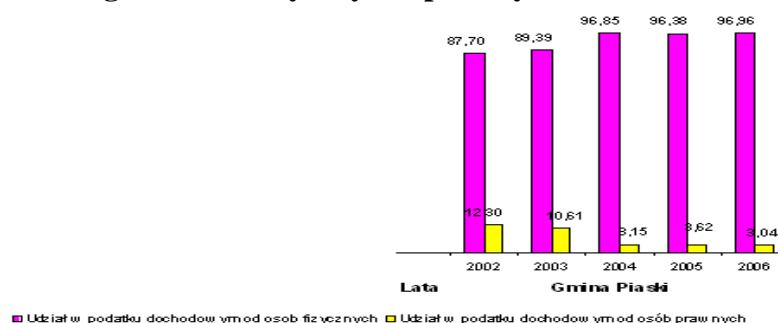
Gmina	Rok	Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych stanowiących dochód budżetu państwa	Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych		Udział w podatku dochodowym od osób prawnych	
		w tys. zł	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Piaski	2002	1 119,03	981,35	87,70	137,68	12,30
	2003	1 159,99	1 036,96	89,39	123,03	10,61
	2004	1 414,65	1 370,10	96,85	44,55	3,15
	2005	1 673,14	1 612,65	96,38	60,49	3,62
	2006	2 012,70	1 951,44	96,96	61,26	3,04

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych przez GUS w Poznaniu.

Należy odnotować, że udział podatku dochodowego od osób fizycznych pełni główną rolę w ogólnych wpływach budżetu państwa. W latach 2002-2006 w gminie Piaski udziały w podatkach dochodowych od osób fizycznych stanowiły 80-95% ogólnych wpływów podatkowych z budżetu państwa. Badany okres charakteryzował się ciągłym wzrostem znaczenia udziałów z tytułu udziału podatku dochodowego od osób fizycznych z 88% w 2002 roku do 97% w 2006 roku.

Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych stanowią drugą grupę udziałów w podatkach będących dochodem budżetu państwa. W gminie Piaski wpływy te wykazały tendencję malejącą i spadły o 9 punktów procentowych.

Rys.9. Struktura dochodów gminy z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych w latach 2002-2006 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

3.2 Dochody obce

W skład dochodów obcych (zewnętrznych) gmin wchodzi: dotacje, subwencje oraz środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł. Struktura dochodów budżetowych gmin wykazuje duże uzależnienie od środków transferowych z budżetu państwa lub funduszy celowych.

Szczegółowa struktura zewnętrznych źródeł zasilania budżetu gminy zaprezentowana została w tab.12. i na rys.10.

Najważniejszym pozyskanym z zewnątrz źródłem finansowania wydatków gminy jest subwencja ogólna oraz dotacje celowe. W analizowanych latach obserwowany był spadek udziału subwencji ogólnej w strukturze dochodów gminy Piaski oraz wzrost udziałów dotacji celowych. Subwencje i dotacje przyznawane są gminom proporcjonalnie do potrzeb.

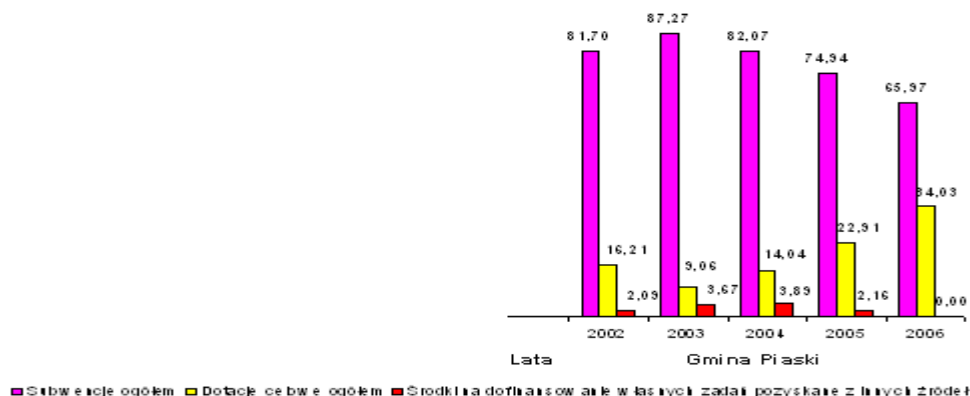
Tab.12. Wielkość i struktura dochodów zewnętrznych w gminie Piaski w latach 2002-2006

Gminy	Rok	Dochody obce	Dotacje celowe ogółem		Subwencje ogółem		Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	
		w tys. zł	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Piaski	2002	7 184,63	1 164,43	16,21	5 870,00	81,70	150,20	2,09
	2003	7 645,20	692,80	9,06	6 672,10	87,27	280,30	3,67
	2004	8 348,80	1 171,90	14,04	6 851,90	82,07	325,00	3,89
	2005	9 278,50	2 125,60	22,91	6 952,90	74,94	200,00	2,16
	2006	11 031,12	3 754,35	34,03	7 276,77	65,97	-	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

W gminie Piaski znaczenie subwencji ogólnej zmalało (z 81,70% w 2002 roku, do 65,97% w 2006 roku), natomiast udziału dotacji celowych na przełomie badanego okresu wzrósł o 18 punktów procentowych.

Rys.10. Struktura dochodów zewnętrznych budżetów gminy Piaski według rodzajów w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tab.12.

3.3.1 Dotacje

Dotacje ogółem w strukturze dochodów zewnętrznych budżetów gmin mają znaczący udział. Zamieszczona w **tab.13** dynamika dotacji w wielkościach absolutnych przedstawia jak kształtowała się zmienność dotacji.

Tab.13. Wartość i dynamika dotacji otrzymywanych przez gminę Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Dotacje ogółem (w tys.zł)	Dynamika dotacji ogółem 2002=100 (w%)
Piaski	2002	1 164,43	100,00
	2003	692,80	59,50
	2004	1 171,90	100,64
	2005	2 125,60	182,54
	2006	3 754,35	322,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS w Poznaniu.

W strukturze dotacji w gminach dominują dotacje celowe z budżetu państwa. W skład tych dotacji celowych z budżetu państwa wchodzi³¹: dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, które w 2006 roku w gminie Piaski wynosiły 81%. Drugim elementem są dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne. Dotacje celowe przeznaczone na zadania zlecone dotyczą zadań związanych z opieką społeczną, gospodarką mieszkaniową, sportem, ochroną zdrowia itp. Przydzielane są one przez władze państwa w celu zaspokojenia bieżących potrzeb mieszkańców. Często udzielane są również na konkretne zadania inwestycyjne.

Tab.14. Wartość dotacji i ich struktura w gminie Piaski w latach 2002-2006

Gminy	Rok	Dotacje ogółem	Dotacje celowe z budżetu państwa		Dotacje otrzymane z funduszy celowych		Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie jednostek samorządu terytorialnego	
		w tys.zł	w tys.zł	w %	w tys.zł	w %	w tys.zł	w %
Piaski	2002	1 164,43	827,30	71,05	311,13	26,72	26,00	2,23
	2003	692,80	641,50	92,60	45,10	6,51	6,20	0,89
	2004	1 171,90	1 047,50	89,38	92,50	7,89	31,90	2,72
	2005	2 125,60	1 974,70	92,90	115,80	5,45	35,10	1,65
	2006	3 754,35	3 564,11	94,93	152,75	4,07	37,49	1,00

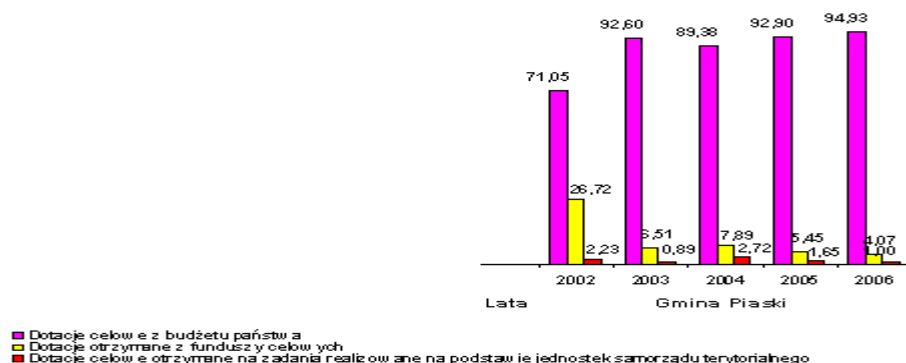
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS w Poznaniu.

Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne przeznaczone są między innymi na: zasiłki, wyprawki szkolne dla uczniów podejmujących naukę w I klasach, udzielanie uczniom pomocy materialnej, dofinansowanie pracodawcom kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników i wiele innych. Ich udział w dotacjach celowych z budżetu państwa wyniósł w gminie Piaski około 19% w 2006 roku.

Niewielką rolę w grupie dotacji ogółem zajmują dotacje otrzymane z funduszy celowych. W gminie Piaski utrzymywał się na poziomie 5%, wyjątek stanowił 2002 roku, gdzie udział ten wyniósł aż 27%. Na szczeblu gmin środki finansowe z tego tytułu mogą być przekazywane z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z Terenowego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Udział w dotacjach celowych w gminie Piaski odnotowano ich spadek z 2,2% w 2002 roku do 1% w 2006 roku.

³¹ Dane uzyskane z GUS w Poznaniu.

Rys.11. Struktura dotacji w gminy Piaski latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS w Poznaniu.

3.3.2 Subwencje

Subwencja ogólna jest to pomoc finansowa udzielana przez państwo innym podmiotom na podstawie kryteriów obiektywnych np: liczby mieszkańców. Dla państwa jest ona wydatkiem natomiast dla jednostek samorządu terytorialnego jest jednym z głównych źródeł dochodów. Szczegółową strukturę subwencji przedstawiają tab.15. oraz rys.12 W badanym okresie w gminie Piaski odnotowano wzrost dofinansowania z tytułu subwencji ogólnych.

W subwencji ogólnej możemy wyznaczyć trzy podstawowe części: oświatową, rekompensującą (wyrównawczą) i podstawową (drogową). Zróżnicowanie to wiąże się ściśle ze sposobem naliczania subwencji, której wysokość zależy od stanu infrastruktury technicznej i społecznej w gminach.

Tab.15. Wartość i struktura subwencji w gminie Piaski w latach 2002-2006

Gmina	Rok	Subwencje ogółem	Część oświatowa subwencji ogólnej		Część rekompensująca subwencji ogólnej		Część podstawowa subwencji ogólnej		Część równoważąca subwencji ogólnej	
			w tys.zł	w tys.zł	w %	w tys.zł	w %	w tys.zł	w %	w tys.zł
Piaski	2002	5 870,36	4 620,26	78,70	798,55	13,60	451,55	7,69	-	0,00
	2006	7 276,77	5 712,16	78,50	-	0,00	1 564,62	21,50	-	0,00

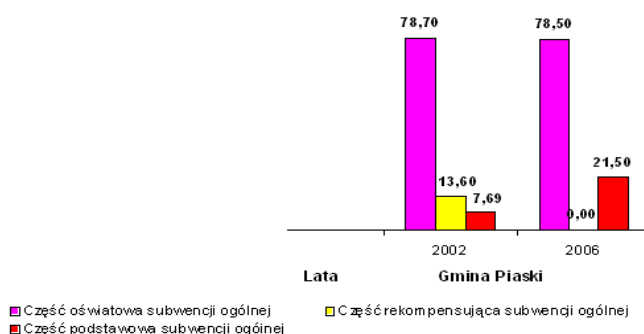
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Piaski w latach 2002-2006.

Subwencja ogólna składa się przede wszystkim z subwencji oświatowej (w badanym okresie stanowiła ona prawie 85% subwencji ogólnej), która jest przeznaczona na finansowanie zadań oświatowych. Tak wysoki udział tej części subwencji wskazuje na szeroki zakres zadań oświatowych realizowanych przez gminy. W gminie Piaski w badanym okresie subwencja nie uległa zmianie.

Znaczący udział w subwencji ogólnej ma również subwencja rekompensująca. Związana jest ona z rekompensowaniem utraconych dochodów gminy na skutek stosowania ulg i zwolnień ustawowych w określonych podatkach i opłatach oraz z częściową likwidacją podatku od środków transportu. Subwencja wyrównawcza ma za zadanie doprowadzenie gmin słabo rozwiniętych pod względem gospodarczym, tzn. takich które uzyskują niskie własne dochody podatkowe, otrzymywały odpowiednie wyrównanie do stanu przeciętnego, obliczanego w stosunku do wszystkich gmin. Subwencja ta nie wiąże się z finansowaniem określonego celu. Subwencje wyrównawcze służą wzmocnieniu finansowych możliwości mniej rozwiniętych ekonomicznie gmin lub tych, które mają szczególne obciążenia finansowe. W badanym okresie zauważyć można spadek udziału części rekompensującej subwencji w subwencji ogółem. Gminę Piaski charakteryzuje około 13% spadek udziału w subwencji ogólnej.

Elementem różnicującym poziom dochodów były dochody własne gminy, natomiast elementem niwelującym różnice była przede wszystkim subwencja ogólna. Działanie to wynika z zawartej w niej części wyrównawczej. Wyrównanie to nie może być jednak pełne.

Rys.12. Struktura subwencji gminy Piaski w latach 2002 i 2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy: Gostyń i Piaski w latach 2002-2006.

Ostatnim elementem subwencji ogólnej jest część podstawowa, czyli drogowa. Zauważalny jest dość duży wzrost tej części subwencji z 8% w 2002 roku do 21,5% w 2006 roku. Celem subwencji podstawowej jest zasilenie budżetów samorządowych w związku z: budową, modernizacją, utrzymaniem i ochroną dróg.

3.4 Dochody gmin według działów klasyfikacji budżetowej

W budżetach gmin podziałką klasyfikacji dochodów jest dział, który odpowiada podstawowym dziedzinom działalności publicznej. Dane liczbowe obrazują udziały poszczególnych grup dochodów budżetowych gminy Piaski w latach 2002-2006, natomiast ogólna struktura dochodów zawarta została w tab.16. i na rys.14. Relacje między poszczególnymi działami informują o stopniu samodzielności finansowej gmin, a także o sile oddziaływania i możliwościach ingerencji ze strony administracji państwowej w sprawy szczebla lokalnego.

Tab.16. Struktura dochodów budżetowych gminy Piaski według działów klasyfikacji w latach 2002 i 2006

Nazwa działu	Piaski	
	2002	2006
Gospodarka mieszkaniowa, komunalna i ochrona środowiska	7,19	3,51
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnych	26,53	27,26
Różne rozliczenia	48,86	41,84
Pomoc społeczna	4,61	17,97
Pozostałe dochody budżetowe	12,80	9,42

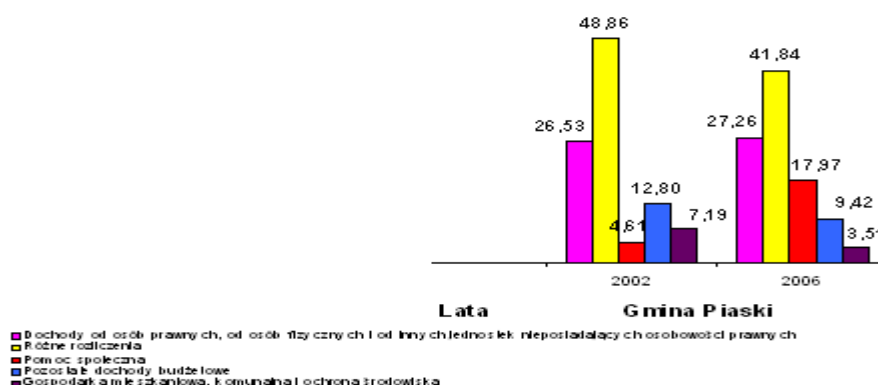
Źródło: Opracowanie własne

W latach 2002 i 2006 w strukturze tej dominowały cztery działy, które realizowały dochody na poziomie około 90% w gminie Piaski.

W gminie Piaski „Dochody od osób...”, zajmują drugie miejsce i kształtują się na poziomie 27% ogółu dochodów.

Głównym źródłem dochodów są dochody pochodzące z działu „Różne rozliczenia” (ok. 50% ogółu dochodów). Na wysoki poziom dochodów z działu „Różne rozliczenia” wpływa fakt, iż wliczone zostają do nich dochody przekazywane gminom z tytułu subwencji ogólnej. Natomiast w pozostałych wymienionych działach podstawową pozycję stanowią dotacje celowe z budżetu państwa. Największy udział działu „Różne rozliczenia” w strukturze dochodów ogółem odnotowano w gminie Piaski w 2002 roku i wyniósł on 49% w następnych latach zauważyć można jego spadek do 42% w 2006 roku.

Rys.13. Struktura dochodów budżetowych według działów klasyfikacji w latach 2002 i 2006

Źródła: Opracowanie własne

Pozostałe dwa działy to „Gospodarka komunalna, mieszkaniowa i ochrona środowiska” (ok. 5% udział) oraz „Pomoc społeczna”, której udział dość mocno wzrósł w badanych latach i w 2006 roku w gminie Piaski i wyniósł około 17%. Pozostała reszta dochodów została zsumowana i nazwana „Pozostałe dochody budżetowe”, jej poszczególne elementy miały znikomy udział w dochodach ogółem. Należą tu m.in. takie działy jak: „Rolnictwo i łowiectwo”, „Leśnictwo”, „Transport i łączność”, „Administracja publiczna”, „Oświata i wychowanie” czy „Ochrona zdrowia”

4. Wydatki gminy Piaski w latach 2002-2006

Analiza wydatków jest kolejnym etapem analizy i wyznaczania planu rozwoju lokalnego. Poziom wydatków zależy od zakresu zadań i obowiązków, które ustawowo należą do samorządu terytorialnego. Ponoszenie wydatków wiąże się ściśle z koniecznością zapewnienia dla nich pokrycia z określonych źródeł dochodów.

4.1. Wartość i struktura wydatków

Wydatki w gminach podobnie jak dochody można podzielić według różnych kryteriów. Najistotniejsze z nich jest kryterium rodzajowe wydatków. Udział poszczególnych wydatków został zamieszczony w tab.17., rys.15.

Tab.17. Wartość wydatków gminy Piaski według rodzajów w latach 2002-2006

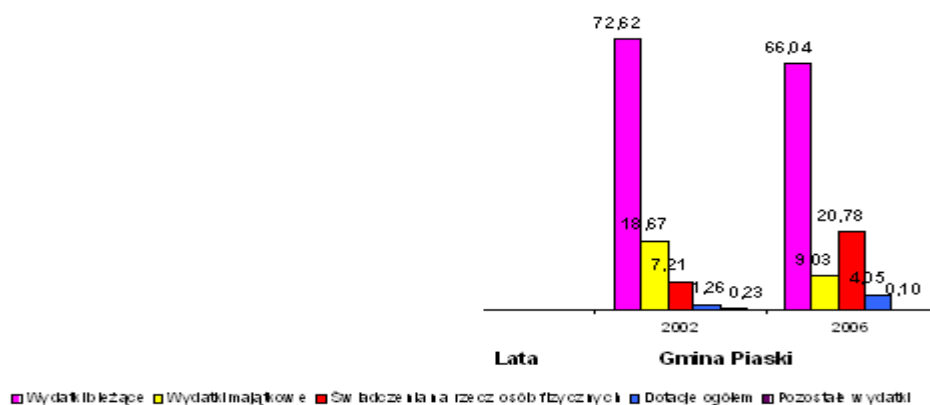
Gmina	Rok	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Dotacje ogółem	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	Pozostałe wydatki
		w tys. zł	w %				
Piaski	2002	12 443,89	72,62	18,67	1,26	7,21	0,23
	2003	11 941,52	78,27	9,18	4,74	7,25	0,56
	2004	12 982,66	76,26	9,42	3,97	10,15	0,21
	2005	14 947,27	70,33	10,18	4,21	15,19	0,08
	2006	17 518,99	66,04	9,03	4,05	20,78	0,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnione przez GUS w Poananiu.

Wydatki bieżące związane są z bieżącą działalnością gmin, należą do nich przede wszystkim wydatki bezpośrednio związane z funkcjonowaniem tych jednostek. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie ok. 60%. W gminie Piaski odnotowano spadek udziału wydatków bieżących w wydatkach ogółem, mimo to osiągają one znaczną przewagę nad wydatkami inwestycyjnymi.

Kolejną znaczącą pozycję w tab.17. zajmują wydatki majątkowe. Zalicza się do nich wszystkie wydatki inwestycyjne tzn: obejmujące zarówno budowę, rozbudowę obiektów komunalnych oraz zakupy gotowych środków trwałych. Najmniejsze wydatki majątkowe poniesiono w 2006 roku w gminie Piaski (9%).

Rys.15. Struktura rodzajowa wydatków ogółem w gminie Piaski w latach 2002 i 2006 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tab.18

W skład wydatków majątkowych wchodzi wydatki inwestycyjne, które charakteryzują się dużą niestabilnością. Ich wielkość zależy od tego, jakie inwestycje gminy zaplanowały na bieżący rok, stąd ulegają one ciągłym wahaniom. Wydatki inwestycyjne przyczyniają się do rozwoju gmin oraz służą zapewnieniu w przyszłości poprawy stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych. Podział wydatków na bieżące i majątkowe jest bardzo ważny. Pozwala on na określenie hierarchii potrzeb. Między wydatkami majątkowymi a bieżącymi występują naturalne sprzeczności. Widoczna jest znacząca przewaga wydatków bieżących w obu gminach w latach 2002-2006, która świadczy o stosunkowo niskim poziomie inwestycji i pochłanianiu dużych środków na potrzeby bieżące gmin.

Istotne znaczenie około 10% w gminie Piaski w wydatkach ogółem posiadają świadczenia na rzecz osób fizycznych. Można zaliczyć do nich m.in. świadczenia zdrowotne, jak również pomoc społeczną (zasiłki). Udział świadczeń znacząco wzrasta w gminie Piaski (wzrost o 13%). Pozostałe pozycje, czyli dotacje ogółem i pozostałe wydatki mają niewielki udział w wydatki ogółem.

Tab.18. Wartość i struktura wydatków bieżących według rodzajów w gminie Piaski w latach 2002-2006

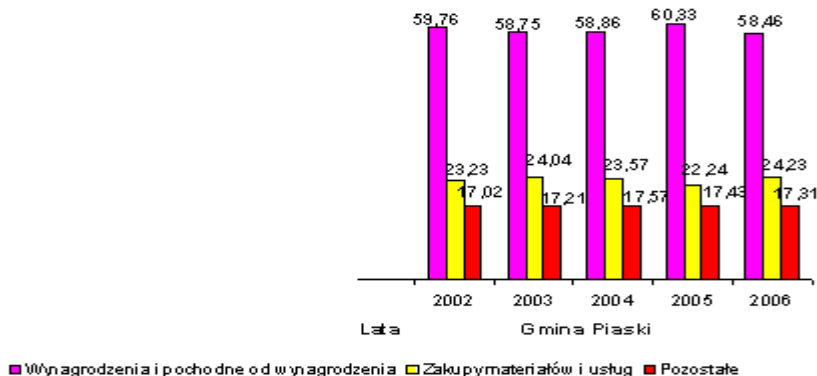
Gmina	Rok	Wydatki bieżące	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzenia		Zakupy materiałów i usług		Pozostałe	
		w tys. zł	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Piaski	2002	9 036,60	5 399,95	59,76	2 098,78	23,23	1 537,87	17,02
	2003	9 346,19	5 490,79	58,75	2 246,58	24,04	1 608,82	17,21
	2004	9 900,44	5 827,70	58,86	2 333,61	23,57	1 739,13	17,57
	2005	10 513,08	6 342,46	60,33	2 338,28	22,24	1 832,34	17,43
	2006	11 569,48	6 762,98	58,46	2 803,55	24,23	2 002,95	17,31

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

Istotne znaczenie w analizie wydatków na również struktura rodzajowa wydatków bieżących (**tab.18.**). Wydatki te związane są z bieżącą działalnością gminy i służą zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej. Zaliczyć tu można m.in. wynagrodzenia za prace czy zakupy materiałów i usług przez gminy.

Wartość wydatków bieżących na przełomie badanych lat nie ulegała znaczącym zmianom. Najbardziej istotnym elementem w wydatkach bieżących są wydatki na wynagrodzenia, ich udział przekroczył 55% w gminie Piaski. Zwiększono kwot przeznaczonych na wynagrodzenia, co spowodowane mogło być np. podwyżkami wynagrodzeń dla nauczycieli. Z roku na rok zmniejsza się także liczba członków zarządu gmin, co wiąże się przede wszystkim z wydatkami w postaci odpraw.

Rys. 16. Struktura rodzajowa wydatków bieżących w wybranych gminach powiatu gostyńskiego w roku 2002 i 2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych udostępnionych przez GUS w Poznaniu.

Istotnym elementem wydatków bieżących w gminie Piaski były również wydatki na zakup materiałów i usług (około 25% wydatków bieżących ogółem). W badanych latach kształtowały się na względnie stałym poziomie. Pozycja pozostałe, w skład której wchodzi m.in. wydatki z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji oraz wydatki na obsługę długu odnotowuje również dość wysoki ponad 15% udział w wydatkach bieżących ogółem.

4.3. Wydatki budżetowe gmin według działów klasyfikacji budżetowej

Dla uzupełnienia informacji o wydatkach w poszczególnych gminach należy przeanalizować strukturę wydatków według działów gospodarczych. W poniższej tab.19. zaprezentowano ogólną strukturę wydatków według działów.

Analizując dane zawarte w tab.19. zauważyć można, że wydatki budżetowe gmin koncentrują się na czterech obszarach: „Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska”, „Wydatki na oświatę i wychowanie”, „Wydatki na pomoc społeczną...” oraz „Wydatki na administrację społeczną” i obejmują 75-80% wydatków ogółem. Pozostałe działy miały nieznaczny udział w wydatkach ogółem.

Tab.19. Struktura wydatków budżetowych gminy Piaski według działów klasyfikacji w latach 2002-2006

Nazwa działu/Gmina	Piaski				
	2002	2003	2004	2005	2006
Wydatki na rolnictwo i łowiectwo	7,76	9,98	9,05	3,02	3,60
Wydatki na transport i łączność	3,65	6,37	3,23	6,59	4,22
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	5,87	6,33	10,18	8,95	9,92
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	0,87	0,86	0,71	0,87	0,57
Wydatki na oświatę i wychowanie	49,69	42,81	49,97	44,43	40,19
Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	4,17	3,87	0,00	4,04	4,72
Wydatki na ochronę zdrowia	5,66	0,51	0,00	0,53	0,40
Wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	6,30	6,15	9,26	14,00	19,94
Wydatki na kulturę fizyczną i sport	0,69	0,91	0,74	0,78	0,59
Wydatki na administrację publiczną	12,06	12,75	11,26	10,94	9,91
Pozostałe wydatki	3,27	9,46	5,60	5,86	5,93

Zródło: Opracowanie własne

Najistotniejsze znaczenie w strukturze wydatków miały „Wydatki na oświatę i wychowanie”. W gminie Piaski udział ten był nieznacznie większy w 2002 i 2004 roku osiągnął poziom prawie 50%, najmniejszy udział (40%) charakteryzował 2006 rok. Największa część 70% wydana została na szkoły podstawowe, na gimnazja natomiast przekazane zostało ok.23% wydatków ogółem. Ponadto w ramach wydatków oświatowych finansowana jest także edukacyjna opieka wychowawcza m.in. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki wychowania pozaszkolnego, internaty, schroniska młodzieżowe oraz pomoc materialna dla uczniów. Warto zauważyć również, że praktycznie w całości są to zadanie własne gmin.

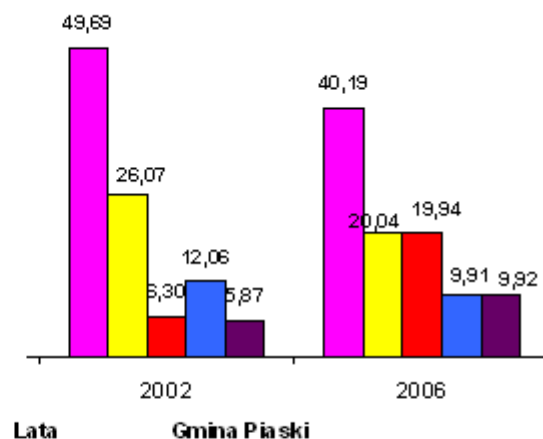
Drugą pozycję w strukturze wydatków ogółem w obu gminach zajmują „Wydatki na pomoc społeczną”. Udział wydatków na pomoc społeczną poszczególnych gmin wzrastał. Wzrost ten był dość znaczący, w gminie Piaski 14% (z 6% w 2002 roku do 20% w 2006

roku). Największa część „Wydatków na pomoc społeczną”, ponieważ aż 50% w gminie Piaski przeznaczona była na zasiłki oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Kolejną pozycją, co do wielkości udziałów w wydatkach budżetu gminy Piaski zajmują „Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska”. W skład tych wydatków wchodzi m.in. wydatki na: zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczanie miast i gmin, utrzymanie zieleni, ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, oświetlanie ulic, placów i dróg, gospodarka odpadami, ściekami, ochrona wód i wiele innych. Obserwuje się wzrost wydatków w gminie Piaski z 6% w 2002 roku do 10% w 2006 roku. Wysoki udział wydatków na „Gospodarkę komunalną” wynika z tradycyjnie przypisanym samorządom lokalnym zadań.

Wydatki na „Administrację publiczną” również zajmują istotną pozycję w wydatkach ogółem w badanych gminach i kształtował się na poziomie 10-11%. Można stwierdzić, że wydatki z zakresu „Administracji publicznej” są typowymi zadaniami własnymi gmin i są one przede wszystkim przeznaczone na utrzymanie urzędów gminnych. Dużą część w tej grupie wydatków obejmują wynagrodzenia pracowników.

Rys.17. Struktura wydatków budżetowych gminy Piaski według działów klasyfikacji w 2002 i 2006 r.

- Wydatki na oświatę i wychowanie
- Pozostałe wydatki
- Wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- Wydatki na administrację publiczną
- Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska

Źródło: Opracowanie własne

* „Pozostałe wydatki” obejmują zsumowane pozostałe działy z tab.19., które nie zostały ujęte na wykresie.

Udział pozostałych grup wydatków jest niewielki. Pozostałe wydatki przeznaczone są m.in. na: remonty, modernizacje dróg gminnych - „Wydatki na transport i łączność”, wspomaganie zakładów gospodarki mieszkaniowej - „Wydatki na gospodarkę mieszkaniową”, biblioteki, domy i ośrodki kultury, świetlice, kluby, ochrona i konserwacja zabytków – „Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego”, przeciwdziałanie alkoholizmowi – „Wydatki na ochronę zdrowie”, utrzymanie stadionów i ośrodków sportowych – „Wydatki na kulturę fizyczną i sport”. Łączna suma tych wydatków w gminie Piaski nie przekracza 25% wydatków ogółem.

PLAN FINANSOWY NA LATA 2008-2013 ZADAŃ INWESTYCYJNYCH						
Lp.	Nazwa projektu oraz klasyfikacja budżetowa	Lata realizacji	Nakłady inwestycyjne w zł			Źródło finansowania
			Ogółem	Gmina	Środki zewnętrzne	
I. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO						
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ PROJEKTÓW - URZĄD GMINY PIASKI						
1.	Przebudowa drogi gminnej w Szelejewie Pierwszym 600 60016 6050	2007-2008	620 000	530 000	90 000 - inne dotacje	Gmina Piaski, inne dotacje
2.	Modernizacja ul. Bojanowskiego w Piaskach 600 60016 6050	2008-2009	50 000	50 000		Gmina Piaski
3.	Przebudowa drogi gminnej w Szelejewie Drugim (droga do Stefanowa) 600 60016 6050	2009-2010	400 000	400 000		Gmina Piaski
4.	Przebudowa drogi gminnej w Strzelcach Wielkich / za Borowczakiem / 600 60016 6050	2009-2010	450 000	450 000		Gmina Piaski
5.	Modernizacja drogi gminnej w Michałowie 600 60016 6050	2008-2009	40 000	40 000		Gmina Piaski
6.	Przebudowa drogi gminnej Grabonóg Huby - Taniecznica 600 60016 6050	2009	600 000	500 000	100 000 - inne dotacje	Gmina Piaski, inne dotacje
7.	Modernizacja drogi gminnej w Bodzewku 600 60016 6050	2009-2010	150 000	150 000		Gmina Piaski

8.	Przebudowa drogi gminnej w Strzelcach Małych 600 60016 6050	2009-2010	1 000 000	500 000	500 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
9.	Przebudowa drogi gminnej na cmentarz w Piaskach 600 60016 6050	2010	150 000	150 000		Gmina Piaski
10.	Przebudowa dróg gminnych na osiedlu Drzęczewo i Marysin w Piaskach 600 60016 6050	2009-2013	500 000	500 000		Gmina Piaski
11.	Przebudowa ulicy Polnej w Piaskach 600 60016 6050	2011-2012	500 000	500 000		Gmina Piaski
RAZEM			4 460 000			
II. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SIECI ORAZ URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH I WODOCIĄGOWYCH GMINY PIASKI						
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ PROJEKTÓW - URZĄD GMINY PIASKI						
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w m.Podrzecze-Grabonóg oraz modernizacja sieci wodociągowej w m. Podrzecze 010 01010 6050	2005-2011	4 048 000	4 048 000		Gmina Piaski
2.	Remont i modernizacja stacji uzdatniania wody w Strzelcach Wielkich 010 01010 6050	2006-2009	613 000	613 000		Gmina Piaski
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Rębowie 010 01010 6050	2006-2010	1 783 000	508 000	1 275 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne

4.	Budowa sieci wodociągowej Smogorzewo-Talary wraz z przyłączami w m. Talary 010 01010 6050	2008-2011	700 000	175 000	525 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
5.	Budowa kanalizacji deszczowej na osiedlu Dręczewo w Piaskach 900 90003 6050	2008-2010	40 000	40 000		Gmina Piaski
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Szelejewie Pierwszym i modernizacja oczyszczalni ścieków w Szelejewie Drugim 010 01010 6050	2009-2011	1 700 000	425 000	1 275 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Bodzewie, Bodzewku Pierwszym i Drugim 010 01010 6050	2009-2013	3 000 000	750 000	2 250 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Polnej w Piaskach 010 01010 6050	2010	150 000	112 500	37 500 - inne dotacje	Gmina Piaski, inne dotacje
9.	Wymiana sieci wodociągowych z rur azbestowo-cementowych na rury PVC 010 01010 6050	2010-2013	500 000	500 000		Gmina Piaski
	RAZEM		12 534 000			

III. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA OBIEKTÓW OŚWIATOWYCH						
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ PROJEKTÓW - URZĄD GMINY PIASKI						
1.	Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół w Bodzewie 801 80101 6050	2005-2009	3 000 000	2 000 000	1 000 000 - kredyty	Gmina Piaski, kredyty
2.	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego ogólnie dostępnego dla dzieci i młodzieży w Piaskach 801 80101 6050	2007-2009	410 000	210 000	200 000 - inne dotacje	Gmina Piaski, inne dotacje
3.	Rozbudowa przedszkola w Piaskach 801 80104 6050	2006-2012	700 000	700 000		Gmina Piaski
4.	Budowa zespołu boisk wielofunkcyjnych "Moje boisko Orlik 2012" 801 80101 6050	2009-2010	1 400 000	734 000	666 000 - inne dotacje	Gmina Piaski, inne dotacje
	RAZEM		5 510 000			
IV. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ						
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ PROJEKTÓW - URZĄD GMINY PIASKI						
1.	Budowa świetlicy wiejskiej w Bodzewku Drugim 921 92109 6050	2007-2012	500 000	125 000	375 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
2.	Adaptacja magazynu na świetlicę wiejską w Drzęczewie Drugim 921 92109 6050	2007-2012	200 000	50 000	150 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
3.	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Michałowie 921 92109 6050	2008-2009	120 000	120 000		Gmina Piaski
	RAZEM		820 000			

V. KSZTAŁTOWANIE CENTRUM WSI						
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA ODPOWIEDZIALNA ZA REALIZACJĘ PROJEKTÓW - URZĄD GMINY PIASKI						
1.	Kształtowanie centrum wsi Piaski poprzez zagospodarowanie nawierzchni rynku i ulic przyległych 900 90095 6050	2005-2009	1 250 000	750 000	500 000 - środki UE	Gmina Piaski, Fundusze unijne
2.	Budowa placów zabaw na terenie Gminy Piaski 900 90095 6050	2009-2010	70 000	70 000		Gmina Piaski
	RAZEM		1 250 000			
	RAZEM I-V		24 574 000			